

Versi versus: direcció i oposició

R. V. i A.

Els mots de la llengua que parlem tenen darrere seu una història que els ha anat afaïçonant, tant en la seua forma gràfica i fònica, com en els matisos de significat que al llarg d'aquesta història es van sumant o restant als que, en el seu origen conegut, els configuraven.

Hi ha mots que, tot i dur el mateix cognom, tot i ser d'una nissaga que ve de lluny, han fet salts cap a altres verals, s'han encreuat amb altres «famílies» i ens han retornat amb una fesomia que no reconeixem o fins i tot, en algun cas, sembla que arborin una identitat contrària a la que els pertocaria; és la interculturalitat aplicada a les llengües que, de fet, són en essència el model més antic i evident d'aquest fenomen que ara semblen descobrir alguns.

Això passa sovint, i en molts casos ni ens n'adonem. En canvi, en d'altres, aquest fet produeix vacil·lacions en l'ús o, directament, usos del tot incorrectes que acaben, si més no, provocant confusions i interpretacions esbiaixades. Un exemple d'aquest darrer cas és el que es produeix amb els mots **versus**, **vers**, **envers**.

El mot llatí *versus* és el participi passat del verb *vertere* que vol dir 'girar, girar-se d'esquena, etc.'. El llatí *versus*, en el sentit de direcció, també té l'origen en el participi del verb. D'aquest deriven les preposicions *vers* i *envers* amb el significat de direcció espacial i temporal 'cap al costat de, cap a, pels volts de'.

En canvi, el cultisme *versus* (tot i ser el mot llatí esmentat més amunt), amb el sentit de 'contra, oposat, confrontat', ens ha arribat més modernament, a través de l'anglès –la primera ocurrència que apareix en el Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana, que aplega obres literàries i no literàries des de 1833 fins a 1988, data de l'any 1969. En aquest cas, el matís significatiu que ha adoptat aquest cultisme és el que es desprèn de la segona part de la definició del verb llatí original 'girar-se

d'esquena'; és a dir, l'oposició a allò que tens al davant.

Aquest mateix fenomen es dona en altres llengües romàniques, tal com recullen els diccionaris *Le Petit Robert* i *Garzanti* per al francès i l'italià, respectivament; llengües que, com la nostra, tenen el llatí com a padrí il·lustre, però que, d'un temps ençà, estan molt influenciades pel poderós oncle anglès.

En català, doncs, el sentit preposicional de direcció no correspon a *versus*, perquè ja tenim *vers* i *envers*.

[*Medicampus*, 22 gener 2001]